

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseit visszaadással vagy megőrzésére nem vállalkozunk.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 9.

Keresztényszociálista riadó.

Budapestten hatalmas tábor riadója hangzik el ma: a keresztényszociálisták tartják első nagy gyűlésüket.

Kell-e még valakinek megmagyarázni, micsoda égető szükség Magyarországon a keresztényszociálisták?

Magyarázzák mindennap a szociáldemokraták. A munkáskérdés hangos szóval követeli a megoldást. A ki dolgozik, annak legyen kenyere, egészséges lakása, pihenése, szórakozása! A hány kéz előállítja az emberiség fennmaradására és haladására szükséges javakat, annyi kéz vegyen részt az osztozkodásnál is. Ezeket hirdetik a nemzetköziesek, ezek érdekében agítanak, sztrájkolnak, erőszakoskodnak — és ezeket nem tudják megvalósítani soha.

A mi szociáldemokrata mozgólódásaink semmivel sem viszik közelebb a nemzetet a javak igazságosabb megosztásához, csak éppen a mai egyenlőségnek adnak más alakot. A munkás ma sem lakik jobb lakásban, ma sem ruházhatja jobban a családját, ma sem részesül igazi tanításban, szóval ma sem haladhat gazdaságilag és szellemileg. Ez a mérleg egyik oldala.

A másik oldalon pedig ott van a horribilis drágaság, a munkabérek állandó emelkedésének következménye. Minden közszükségleti cikk ára aránytalanul felszökött, úgy hogy ma lehetetlen megélni akkora jövedelemből, a mekkora csak pár év előtt is uri megélhetést biztosított. Ez a mérleg másik oldala.

A kettő közt milliókra rugó különbség van. Mi lesz ezekkel a milliókkal?

Ha a munkásoké lennének azok a milliók, a melyekkel az élet megdrágult, akkor nem volna szociális kérdés Magyarországon. Élhetne minden munkás nyugodtan, egészséges lakásban, megfelelő táplálék mellett, nevelhetné családját, képezhetné önmagát. Én sem, más sem panaszkodnék a drágaság miatt; nyomorgó embertársainkon segítettünk azzal az összeggel, a mivel többet kell fizetnünk. Jót tettünk vele, kötelességet teljesítettünk, tartozást róttunk le vele.

Mégis megvan a nyomor s még sincsenek meg a milliók. Hová lehetnek hát?

Nagyszáju, még nagyobb marku, üres zsebű, még üresebb fejű alakzatok élnek belőle. Pártvezetőség, párttitkárság, pártlapszerkesztés, pártagitáció címén egy sereg ember teszi zsebre az élet megdrágulása folytán előállott árkülönbségeket. Olyanok, a kik munkásnak fölülte rosszak voltak s nem tudtak megélni, vámot szednek munkástestvéreik nyomorán s fényesebben élnek, mint az általuk annyit átkozott polgári osztály vagyonos rétegei. A gazdasági harc, az osztályharc nekik elsőrendű üzlet, pompás kereseti forrás s a mivel többet fizet a társadalom, azt nekik fizeti, a kik abszolúte semmit sem dolgoznak.

Ezt akarja első sorban megszüntetni a keresztényszociálisták. A keresztényszociálisták vezeterei önzellenül, egyedül a becsületes munka tudatának jutalmától indítva irányítják tevékenységüket. Dolgoznak embertársaikért nem fényes jutalomért és pártkassza szabad megdézsmálásért, hanem a kereszténység isteni Alapítójának szaváért: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.

De ha gazdaságilag nem ér el semmit a szociáldemokrácia, elér erkölcsi téren. Soha a közélet terén olyan elvadult hang nem uralkodott, mint uralkodik ma. Soha a gyűlöletnek nem volt akkora hadserege, mint van ma. Soha a vén kofák nyelvélő stílusa nem kapott annyi nyomdafestéket, mint kap ma. A szociáldemokrata agitáció a hazudozások és rágalmazások terén akkora rekordot ért el, a milyenről a legvadabb fantázia sem mert volna álmodni soha.

Ezen a téren nem kisebb feladat vár a keresztényszociálistáknak, mint gazdasági téren. Felelő kofázkodással még nem le-

gondozta a lakását. A langymeleg tavaszi hónapokban föltárta ablakait. Beözönlött a levegő, betáncolt a napsugár. Megtelt a szoba verőfényvel, gyöngyvirág- és orgona-illattal. A paszulykaró-termetű hölgy, ki merev mozdulataival a bibliai megkövült Lóthnóra emlékeztetett, meglevenedett, száraz, vértelen ajkai dalra illesztette s mosolyogva, huncutkodva járkált, tapogatózott, dudorászott, állandóan vissza-visszatérően a »Kéket virít a nefelejis, nem sárgá-ra...«

Demeter György, a májusi levegő analízálására gondolt. Lombikot és megfelelő készületet szedett elő és jólesően konstata a pormentes, oxigéndus áramlatot, rovására a vegyi képlet szerint jogaiban tetemes csorbát szenvedett nitrogénnek.

Ezen az »oxigéndus« tavaszon ment el egy közeli rokona, Gergely Adám zsúrjára. Agnes asszonnyal, a házvezetőnőjével összeveszett, egy selyemnyakkendőjét elszakította, a smockingján egy későn fölfedezett gomb hiányával, zúgolódva, méltatlankodva indult édes borra, elmes ember-szólásra, cukorsüteményre.

Nehezen zökkent bele a társalgásba. Nyelve dadogott s nagy baja volt a két kezével. Végre sikerült egy szögletbe félrehúzódnia. Leült egy puffra, rákönyökölt az ablakpárkányra s kinézett

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Megjött a szerelem.*)

Irta Kiss Menyhért.

... Megtörtént, hogy egy szomorú fiú szívében nem hajtott ki a szerelem virága. Meggazdagodott a lelke, sokat tanult, utazott, megismerte az emberi alkotások felséges csodáit, összeolvasta a hiresebb filozófusokat, értett a lóhoz, de a szíve üres maradt és hangtalan, mint a bölcsőben mélyen szunnyadó gyermek.

Megvolt ennek a természetes oka is. Édesanyját korán elvesztette, lánytestvérei, kik bujában szeliden hozzásimultak volna, nem voltak.

Férfiak között nőtt föl s ráragadt a lelkére bizonyos merevség, erős határozottság, mely a szigorú jellemű, puritán lelkületű férfiakat annyira jellemzi.

Szükszavu volt, a beszéde olyan szentenciózus, mint a régi kőrkötéses könyvekben a legmagvasabb oldal. Mindig igazat szólott s azt olyan keményen és visszavonhatatlanul mondta ki, mint a bíró az ítéletet.

Ezért a tulajdonságáért nem kedvelték őt

* A Családi Regénytárból.

a szép és finom szóhoz szokott emberek. A nők egyáltalán nem. Keveset ismert közülök, megszámlálhatta az ujjain, azok azonban könnyen tudtak rajta. A mogorva erdei medve maradjon a zordon vackában, ne kívánczozék a selyemszoknyák szélére. Ambátor rosszul van ez mondva, mivelhogy Demeter György dehogyan is kívánczozott a ragyogó csillagok alá. Nagynehezen vette rá magát, valóságos lelki gyötrelmeket szenvedett át egy egy elodázhatatlan látogatás miatt. Nem volt az neki kellemes mulatság. Annyira nem, hogy utána sokszor megbetegedett.

Jobban érezte magát otthon, a könyvei között, vagy a kaszinóban, barátai társaságában. Tavaszon és őszön hosszú sétákat tett és gyönyörködve szivta magába a friss, éltető levegőt. Ha a vadrózsaillatos szemében bogár ütődött a szeméhez, nem káromkodott. Kezével utána kapott és osztályozta a lábait, vagy a csápjai szerint. Meghatározta az egyedtet, a fajt s rendkívüli lelkiismeretességet csinált abból, hogy a tágkörű rovarvilág alsó vagy felső, kivételes vagy éppen ritka osztályába sorozza. Az ilyen művelet után nagyon megelégedettnek érezte magát s ha nem tartotta volna gyerekesnek, átugrott volna egypár galagonyabokrot. De nyugodt volt és komolyságot parancsolt az arcára.

Kérem a nagyérdemű közönséget szükségleteit nálam beszerezni, hol mindennemű rövidáruk, szabók llékek és kézimunka hozzávalók, díszek feltűnő olcsó árakban lesznek elárusítva; azonkívül raktáron tartok melynek előnyös összeköttetésem folytán jutányos szabott árak mellett. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

Kérem a nagyérdemű közönséget szükségleteit nálam beszerezni, hol mindennemű rövidáruk, szabók llékek és kézimunka hozzávalók, díszek feltűnő olcsó árakban lesznek elárusítva; azonkívül raktáron tartok melynek előnyös összeköttetésem folytán jutányos szabott árak mellett. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

Kérem a nagyérdemű közönséget szükségleteit nálam beszerezni, hol mindennemű rövidáruk, szabók llékek és kézimunka hozzávalók, díszek feltűnő olcsó árakban lesznek elárusítva; azonkívül raktáron tartok melynek előnyös összeköttetésem folytán jutányos szabott árak mellett. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

Kérem a nagyérdemű közönséget szükségleteit nálam beszerezni, hol mindennemű rövidáruk, szabók llékek és kézimunka hozzávalók, díszek feltűnő olcsó árakban lesznek elárusítva; azonkívül raktáron tartok melynek előnyös összeköttetésem folytán jutányos szabott árak mellett. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

Megnyílt! Tátray Gusztáv rövidáru és kézimunka üzlete

vásznat, valódi Scroll sifont, fehérműt, divatkelméket és selymeket. melynek előnyös összeköttetésem folytán jutányos szabott árak mellett. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

lesznek eladva. (Főutca Orsolyák temploma mellett.)

hetett semmiféle igaz ügyet diadalra vezetni, de lehet undort kelteni mindenki-ben, a kinek lelkében van egy kis nemesség. Kiöli a férfias önértetet ez a hang abból, a ki használja, s kiöli a rokonszenv lehetőségét abból, a kivel szemben használtatik. Karöltve jár vele a vallás, haza, család üldözése, szóval eltántorítás mindattól, ami eddig az emberi méltóság ékessége, a férfi legfőbb büszkesége volt. Rombolást terjeszt, de építeni nem tud.

A keresztényszocializmus pedig építeni akar. Építeni az egyesek lelkében és a társadalomban egyaránt. Építeni az igazságosságra, a lelki nemességre, tehát a vallásra, hazára, családra.

Kell-e még magyarázni, hogy Magyarországon a keresztényszocializmus élet-szükségletet jelent?

Az a kérdés ma már, elvérzünk-e a nemzetölő házatlanok csapásai alatt, vagy új erőt nyerünk a keresztényszocializmus megújító forrásaiból?

A budapesti kongresszus önértettel mutat rá a keresztre. Nolite timese! Ebben a jelben győzni fogunk, győznünk kell!

*

Az önálló bank mellett. Bács-Bodrogvármegye törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlést tartott Fernbach Károly főispán elnöklésével. Dr. Vlachovits Iván ügyvéd indítványt nyújt be, amelyben az önálló magyar jegybank felállítását sürögőnek mondja és ezért felkéri a törvényhatóságot, hogy az önálló jegybank felállítása ügyében irjon át a többi törvényhatóságokhoz és intézzen feliratot az országgyűléshez is. Indítványának megokolásában rámutat a külföldi példákra és külö-

nösen hangsúlyozza, hogy az utolsó husz év alatt tapasztalt pénzügyi mizériák legékesebben szólnak a jegybank felállításának sürögőssége mellett. A közgyűlés a megyebizottsági tagválasztások idejéül nov. 20-át tűzi ki. Fernbach Károly főispán Karay Sándor bizottsági tagot, mivel az a megyei tisztviselőket meggyanusító kifejezésekkel illette, rendreutasította. A közgyűlés után Fernbach főispán a meghívott vendégek részére ebédet adott.

Szabadelviük szervezkedése. Zombori tudósítónk jenti: *Latinovits* János főrendiházi tag a közeledő megyei tisztújítások megbeszélése végett tegnapi érekezketre hívta egybe a bácsmegyei 37-es pártot. Az értekezleten 50 vezérférfiu vett rész, köztük *Latinovits* Pál volt főispán, *Vojnits* István báró, *Molnár* Károly, *Evetorits* János plébános, *Lebach* kulai birtokos, *Dungyverszky* Gedeon, *Szabó* Péter, *Pirosi* ev. ref. esperes stb. Az értekezlet kimondta, hogy a jelenlegi tisztviselők maradjanak meg állásaikban.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 9.

Náday Lajos alelnök az ülést 10 órakor nyitja meg. Jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, amely hitelesítettik.

Wekerle Sándor miniszterelnök a kereskedelemügyi miniszter nevében egy vicinális engedély ügyében tesz betérjesztést és a középonti statisztikai hivatalnak 1908-ik évre szóló munkatervét terjeszti be.

A Ház az illetékes bizottsághoz utasítja.

Jegyző olvassa *Lengyel* Zoltánnak az önálló nemzeti bankról szóló indítványát.

Elnök javasolja, hogy az indítvány indokolását november 23-ára tűzzék ki. A Ház ehhez hozzájárul. (Helyeslés.)

Azután a garanciális törvényjavaslatok harmadszori olvasása következik. A javaslatokat a Ház vita nélkül elfogadta.

Az indemnitás.

Elnök: Következik az indemnitás folytatóságos tárgyalása. Felteszem a kérdést, elfogadja-e a t. Ház a javaslatot részletes tárgyalás alapjául igen, vagy nem? (Igen.) Elrendelem a névszerinti szavazást s az ülést 5 percre felfüggesztem.

Szünet után

Elnök: Elrendelem a szavazást.

Josipovich horvát minisztert, aki igennel szavazott, a horvátok erősen abcugolták, mire a magyarok tapssal és éljenzéssel válaszoltak.

A szavazás eredménye az, hogy 142 képviselő elfogadja a javaslatot, 30 pedig nem.

Elnök: Ennélfogva kijelentem, hogy a javaslatot 112 szavazat többséggel a Ház elfogadja. Következik ezután az indemnitás részletes tárgyalása.

Ugron Gábor: Minthogy fontos törvényjavaslatok vannak napirenden s nem tudni, hogy a nemzetiségiek és horvátok nem fognak-e tulságosan vissza élni a házszabályok szabadságával. Indítványozza, hogy a cimben az vételessék be, hogy az indemnitás 8 hónapra szóljon. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Nem akar egy követ futni a horvát obstruálókka, mert a mostani obstrukció és a régi obstrukció intenciója között nagy különbség van; de nem tudja megérteni, miért kell a kormánynak 8 hónapra berendezkedni. (Kiáltások: 6 hónap!) Nyolc hónap az kérem. Addig nem szava za meg, mig a bankkérdésben felvilágosítást nem kap.

a zsendülő, rügyező, bimbózó tavaszi világba. Egyszerre halk suhanást hall. Hátranéz. Egy leány állt meg előtte, barnahaju és fekete szemü, tekintetében varázsszerű bájjal, kedvességgel, gyöngédséggel. Demeter György zavart szeme azt kérdezte tőle:

— Mit akar az erdei médvével, szépszemü kisasszony?

A leány leült melléje, ránézett biztatólag, simogatva, édesen. Mosolygott s dallamos, leányos hangon beszélt hozzá. Hangja csengett, mint a tiszta ezüst és meleg volt, mint az olvadó arany.

— Nem haragszik meg, Demeter, hogy zavarom a gondolataiban? Körülnéztem a teremben s kerestem valakit, akivel tanulságosan el lehetne beszélgetni. Olyan embert, kinek meg lehet mondani, lássa, tisztelt ur, én unom ezt a komédiát, mert eze az urak itt mind mást játszanak, mint amik valójában s mert mi kisasszonyok szintén rettenetesen rászédjük magukat, tisztelt uraim.

Demeter ámult-bámult a barnahaju leányon. Fiatal, még szinte gyermek s ekkor emberismeretre tett szert. Hogy lehet az? Hát az asszonyok máshoz is értenek, mint a szezon új kalap-szállítmányában válogatni? Ez, ez... érthetetlen.

A leány hallott Demeter természetéről, hát tovább beszélt:

— Ha azok, kik most itt tul rajtunk hangosan csevegnek, egyenkint maradvának, megölné az unalom, megfojtaná a csönd. Egymás együgyűségeire vannak szorulva, különben nem tudnák agyonütni az időt. Nem követelek magannak kiváltságokat, de higgye el, büszke vagyok arra, hogy a saját szememmel észre vettem a fonákosságokat. Azért ide jöttem, hogy mi itt egymásnak nehéz igazságokat mondjunk.

A végét elkacagta, mert mégsem akart erkölcsbírónak feltűnni. Csak éppen bevezetni szeretne volna azt a komoly diskurzust, melyet ezzel a tartalmas emberrel folytat ma délután. Okos leány volt, aki úgy gondolkodott, ha már itt van, eredményesen, okosan és szellemesen mulat.

Nehezen ment előre. De csak megszólalt az erdei medve. Utoljára ömlött belőle a szó, mint a májusi zápor. A leánynak érdekes dolog volt ezt hallani. A férfi hangjában volt valami mélységes, másnál sohasem hallott, sejtelmes, titokzatos borongás. A »befelé« emberek isteni vonása.

A leány lecsüggesztette szép fejét és úgy hallgatta, hallgatta. Mikor megállt, ránézett és könyörgött e szemével, a csápos, pirosuló ajkával:

— Hallgatni szeretném, sokáig, sokáig...

A feje zugott, a szive hevesen ugrándozott, kábult volt, eszméletlen volt, mikor az utcaajtót kinyitotta. Hazament és letette a fejét. Szemére nem jött rá az álom. Elkerülte, mintha rosszat cselekedett volna. Ugy talalta a pirosuló hajnal, égő szemmel, zúgó agygyal, zakatoló, füstölő szivvel.

Nagykésőre érkezett a hivatalba indulás ideje. Kilépett az utcára. Hát ki lát, csodák csodája, őt, az édest, az elsőt, az összehasonlíthatatlant, az egyetlent. Kijött, hogy álmokat költsön, új gondolatokat ébresszen, színes illatozó — virágokat fakasszon az ő árván maradt szivében. Későre jött, de itt van, szeretné átölelni, hogy el ne suhanjon mint mindazt az álmodó álmodók örökké, melynek ezüstös, csillogó ködéből először ránk mosolygott.

Ujjongva, hodolattal köszöntötte. Egy virágársleányka ödöngött mellette. Idomtalan tálcán sok-sok ibolyát tartott.

Kifizelte az egészset és utána küldte. Nem experimentálta, nem boncolta a levél klorofil tartalmát, az ibolyaszínek mibenlétét, tudja isten, mindenre gondolt, csak a részletekre nem.

Tudta, hogy most cselekszi életében az első boldogságot, de boldog volt, legelőször boldog.

BARTA IMRE

szobafestő és mázólo

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy — szobafestő és mázólo műhelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legutányosabb kivitelben eszközlök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázólo.

Lorkovits Iván: Visoki sabore!

Endrei Gyula: Csoje tó? (Hosszantartó zajos derűtség.)

Lorkovits Iván ezután horvátul szól a kérdéshez.

Vlád Aurél: Tiltakozik az ellen az eljárás ellen, amelyet Návay és Rakovszky a horvátokkal szemben a házszabályokra vonatkozólag gyakorlatba hoztak. Ilyen módon egy 180 főből álló ellenzék is meglehet vonni a szót. Ne gyanúsítson senkit.)

Elnök: Ne tessék a házszabályokról beszélni, mert az indemnitati van soron.

Vlád Aurél: Miután az elnök ismételt figyelmzettette kijelenti, hogy a módosítást nem szavazza meg.

Surisin György horvátul beszél.

Wekerle nyilatkozata.

Wekerle Sándor: Lengyel Zoltán ama kijelentését nem hagyhatja szó nélkül, mert igenis a kormány még a nyár folyamán 6 hónapra tervezte az indemnitást, de abban a reményben, hogy a Házban tárgyalások lesznek, csak két hónapra kértük az indemnitást. De mint-hogy azt látjuk, hogy itt ellenséges támadókkal szemben s bizonytalan politikai tényezők a parlament munkaképességét megakarják akadályozni, szükségesnek tartottuk a 6 hónapi indemnitást. (Helyeslés.) Különben is ha a parlament munkája nyugodtan folyhat, pedig gondunk lesz rá, hogy minden ellenséges törekvést itt lehetetlenné tegyünk. (Eljenzés, taps.) Akkor a költségvetés még ez évben törvényerőre emelkedhetik, s akkor a 6 hónapi indemnitás papíron marad mint fölösleges. (Ugy van.)

Lengyel Zoltánnak azt felell, hogy megnyugtathatja, hogy 1908. évre nincs szándékában a létszámot emelni, tehát nem keli félnie a 6 hónapos indemnitástól, mely semmiesetre sem lesz 8 hónap.

Csodálom, hogy Vlád képviselő ur valami bizalommal kapcsolja össze a kérdést. Seholy világon nem képez bizalmi kérdést az indemnitás, s mi éppen a bizalmatlanságnál fogva kérjük Ugron indítványát elfogadni.

Lukinics horvátul beszél az indítvány ellen.

Hoitsy Pál előadó elfogadja Ugron indítványát.

Lukinics a házszabályokhoz akar szólni horvátul, de az elnök ezt nem engedi meg (Nagy zaj a horvátok padjain. Eljenzés a baloldalon.)

A horvátok névszerinti szavazást kérnek, mire az elnök a szavazást kérő 20 képviselő nevét felolvastatja.

Ugron G. konstatálja, hogy a horvátok egy iven kérték a névszerinti szavazást s annak a következő ülésre való halasztását. Ehez joguk nincs, de hogy dokumentáljuk mindenki előtt a mi lojalitásunkat, teljesítsük kérélmüket.

Elnök hozzájárul Ugron felszólalásához.

Lengyel Zoltán és Sággy Gyula felszólalása után a szavazást hétfőre halasztják.

Ugron Gábor újabb módosítást d be,

melyet a többi szakaszokkal együtt letárgyaltak és megszavaztak.

Lengyel szünetet ad, azután áttértek az interpellációkra és interpellációs válaszokra.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt a kereskedelemügyi miniszter helyett több interpellációra Samassa Jánosnak az államvasuti ügykezelésben észlelt hiányokra nézve az a válasza, hogy azok jórészt megszűntek.

Halász Lajosnak az ipartörvény revíziója tárgyában az a válasza, hogy a kormány egy egészen új ipartörvény tervezetén dolgozik és a javaslatot még a téli ülésszakban a ház elé terjeszti.

Pilis Istvánnak a vasuti kocsihiány dolgában válaszolt a miniszterelnök.

Legfontosabb válasz volt mégis az, melyet Mazuranics Bogoszlávnak az új horvát alkotmányos rendszer dolgában adott, mert ez rámutat a kormány politikájára és követendő magatartására a horvát kérdésben.

Wekerle kijelentette, hogy ez az interpelláció az utolsó kísérlete ama hiszékenység ébrentartására, melyre kártyavár politikájukat a horvátok építik. Ez a kártyavár politika hamarosan össze fog omlani. Elkövetkezett a pozitív intézkedések kora. A kormány nem fogja tűrni tétlenül, hogy a horvátok idegen országok politikusaival összejöveteleken a magyar állam egysége ellen konspiráljanak.

Felkiáltások: Hazaárulók, el kell banni velük.

A választ a Ház viharos éljenzéssel vette tudomásul.

A miniszter válaszai után Szmracsányi György, Polit Mihály, Pribicsevics és Lukinics interpelláltak.

Az ülés vége 4 órakor.

A színház új kezében.

— Erdélyi Miklós igazgató. —

Mint már előre jeleztük, a színházi bizottság tegnap hozzájárult Somogyi Károly és Erdélyi Miklós megegyezéséhez s a színházra vonatkozó szerződést átruházta Erdélyi Miklósról.

Konstatálhatjuk, hogy ez az átruházás úgy a színházi bizottság tagjai, mint a közönség körében teljes rokonszeggel találkozott. Az új igazgató általános jóakarattól támogatva veheti át a színházat.

Ez alkalommal meg kell hajtánunk az elismerés lobogóját a távozó ősz igazgató előtt. Sajnálattal látjuk, hogy ott hagyja pályáját, a melyhez hosszú, becsületes munka és sok tisztes siker emléke fűzi.

E város közönségét itteni működése alatt sikerült megnyernie lekötélvező modorával, ambiciózus munkájával, amelynek ime legszebb tanúsága, hogy virágzó műintézetet ad át a további vezetésre mindenképpen hivatott, ügybuzgó, fiatal utódnak. Szívvel óhajtjuk, hogy a nyugalom meghozza Somogyi Károlynak egészsége helyreállítását és még sokáig gyönyörköd-hessék akban a műintézetben, melynek ő rakta le alapját: a nagyváradi állandó színházban.

A színházi bizottság ülésén dr. Hoványi Géza elnöklété alatt jelenvoltak: Miskolczi Barna, dr. Pácz Sándor, Mezey Mihály, Harmathy Károly, dr. Dóri Ferenc, dr. Moskovits József, Gerő Armin, dr. Kurländer Ede, Beczkay Lajos, Stark Gyula, dr. Mihály Lajos, Kőszeghy József, dr. Adorján Emil és Juricskay Barna jegyző.

Dr. Hoványi Géza az ülés megnyitásánál kijelentette, hogy ígéretéhez képest a színház ügyében hívta össze a bizottságot. Bemutatja Somogyi Károly szinigazgató kérvényét, amelyben bejelenti, hogy ez év végéig az ő nevében Erdélyi Miklós titkár vezeti a színházat, 1908. január 1-től pedig engedélyt kér, hogy a színházra kötött két szerződést Erdélyi Miklósról ruházhassa át. Somogyi Károly érzékenyen vesz bucsut s fájdalommal fejezi ki, hogy betegsége miatt meg kell válnia a társulattól s visszavonul nyugalomba. Hálás köszönetét fejezi ki egy a törvényhatóságnak, mint a színházi bizottságnak.

Majd előterjesztette elnök Erdélyi Miklós kérelmét, amelyben kéri, hogy a Somogyival kötött s 1911-ig szóló szerződéseket ruházza rá a törvényhatóság, illetve a színházi bizottság. A szerződés összes kötelezettségeit átvállalja; a társulat tagjaival kötött szerződéseket respektálja s teljes ambícióval oda törekszik, hogy feladatának megfelelően s a bizalmat kiérdemlje.

Dr. Hoványi Géza ezután tájékoztatta a tagokat a szerződés feltételéről.

Dr. Kurländer Ede az átadás feltételeit óhajtja tudni. Mennyi hátrány van a fűtés és világításnál?

Dr. Hoványi Géza felemlíti, hogy a hátrány 7133 kor., de a Somogyi óvadéka 6000 korona, amely a kamatokkal együtt több, mint a tartozás. Az egész dolognál a legnagyobb körültekintéssel jártak el.

Dr. Moskovits József: Ez a tartozás a tanácshoz tartozik.

Dr. Halász Lajos felveti, hogy van-e Erdélyinek szinigazgatói engedélye?

Dr. Hoványi Géza felvilágosítja, hogy januárra lesz engedélye, különben is előbb kell a szerződést átadni s annak alapján kapja meg Erdélyi a színházi engedélyt.

Dr. Halász Lajos a szerződések átruházását elfogadja.

Dr. Dóry Ferenc három szempontból bírálja a kérdést: a színház, a társulat és Somogyi érdekéből. Ezeket kell összeegyeztetni. Azt biztosítsa Erdélyi, hogy a társulattal a jövőben is összetartja. Az elbocsátást 3 tagu bizottság engedélyével eszközölhesse csak.

Többen ellenzték ezt.

Beczkay Lajos beleegyezik a szerződések átruházásába. A tartozást rendezze a tanács Erdélyivel.

Dr. Adorján Emil kikötéseket kíván Erdélyivel szemben és pedig: 5 ingyen előadás legyen évenként jótékony célra; tartson állandó művezetőt és évenként legalább egy estén helyi szerző darabját adja elő.

Dr. Moskovits József indítványt terjeszt elő, hogy a bucsunál a bizottság őszinte becsülését fejezze ki Somogyi iránt. A művezető alkalmazásának követelését bizalmatlanságnak tartaná Erdélyi iránt. Ha bizalmatlansággal vannak iránta, ne adják neki a színházat, de a két dolog nem fér össze. Adorján kikötéseit sem helyesli. Ő nyugodtan megszavazza a szerződések átruházását.

Dr. Hoványi Géza: az előzményeket ismerik. Erdélyi működését láttuk, ambícióval veszi át a társulat vezetését s amit elvállal, meg fogja tartani.

Mezey Mihály, dr. Adorján Emil és az elnök hozzászólása után a szerződések átruház-

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

— s i r k ő g y á r. —

Kolozsvár, Dézsma utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Flók telepek: 179

Déva. Nagyszében, Bánpaták.

sását mondták ki. Az Adorján Emil indítványait elvetették. Somogyi Károlyai szemben a bizottság elismerését fejezte ki és sajnálattal vette visszavonulását.

A szerződések átruházását bejelentik a közgyűlésnek.

Az új községnevek.

(Folytatás.)

Tegnap ily című közleményünk folytatását az alábbiakban adjuk.

Az ermihályfalvai járás.

Vasad—Érvasad.

Központi járásban.

Alpár—Váradalpár. Bottyán—Mezőbottyán. Csehi—Váradcsehi. Gyéres—Körösgyéres. Kigyik—Kegyek. Kisjenő—Köröskisjenő. Kiskér—Felkér. Kisujfalu—Köröskisujfalu. Less—Váradless. Nagykéz—Alkéz. Pecszeny Márton—Váradszentmárton. Pecszeny Zoltán—Váradszőlős. Pósa—Váradpósa. Somogyuzsopa—Váraduzsopa. Szabolcs—Mezőszabolcs. Szakadát—Mezőszakadát. Szentandrás—Biharszentandrás.

A magyarcsékei járásban.

Bucsarm—Tókefalva. Bukovány—Bokorvány. Cseszora—Cseszvára. Dekanyesd—Dékanyosd. Dobrest—Csékedobrosd. Dusesd—Dusafalva. Hogyis—Csékehdos. Jancsesd—Janszófalva. Kisdombrova—Kisdombró. Kisterpest—Törpetalva. Kopacsél—Kiskopács. Korbest—Hollószeg. Kotyiklet—Kótliget. Kráncsesd—Karáncsfalva. Lunkaszprie—Lunkás. Mihellő—Méhellő. Miklózlázur—Miklóirtás. Nagykerpest—Korpafalva. Nagysalak—Alsópatak. Nánhegyesl—Nánhidas. Oláhodos—Káptalanhodos. Pámező—Kispapmező. Pámezőkimpány—Nagysapmező. Rotárest—Kerekfalva. Szelistyeszöldobágy—Körösszöldobágy. Szentelek—Biharszentelek. Toppest—Topesd. Szpinus—Tősfalva. Sztrákos—Isztrákos. Varosány—Veresfalva.

Margitai járás.

Almás—Kozmalmás. Baitfalva—Ujbártfalva. Bisztraufalu—Sebesujfalu. Bogyoszló—Érbogyoszló. Dédá—Berettyódéda. Felsőbrány—Malmosábrány. Kéz—Kéc (ez ellen már érkezett be fellebbezés). Királyi—Berettyókirályi. Poklostelek—Magyartelek. Széplak—Berettyószéplak. Szocset—Sólyomkőbodzás. Terebes—Bisztraterebes. Verzár—Füves.

Mezőkeresztesi járásban.

Mezőkeresztes—Biharkeresztes. Pusztatold—Told. Szakál—Körösszakál. Szentjános—Biharszentjános.

Nagyszalontai járásban.

Bajj—Mezőbaj. Jánosda—Jánoshida.

Sárréti járás.

Biharudvari—Sárrétudvari. Nagybjajim—Biharnagybjajim.

Szalárdi járás.

Bogdánzóvárhegy—Szóvárhegy. Borzik—Borszeg. Csátár—Hegykőcsátár. Tarmos—Berettyótamos. Fegyvernek—Almásfegyvernek Kis-

almás—Szalárdalmás. Kistótfalu—Felsőtótfalu. Nagytótfalu—Alsótótfalu. Tóttelek—Hegykőttóttek. Vajda—Biharvajda.

Szekelyhídi járás.

Csanáros—Biharszanáros. Kakad—Kokad. Kőbölkut—Erkőbölkut.

A tenkei járásban.

Görbed—Tenkegörbed. Hosszuaszó—Biharhosszuaszó. Kápolna—Feketekápolna. Kocsuba—Alsókocsuba. Mocsár—Tenkemocsár. Rippa—Körösmart. Sályi—Biharsályi. Széplak—Tenkeszéplak.

Vasköhi járásban.

Alsókimpány—Almamező. Alsóvalenyágra—Alsófeketevölgy. Alsóverzár—Alsófüves. Balény—Balalény. Barest—Körösbanafalva. Belényeslázur—Belényesutás. Brágyet—Biharfenyves. Briheny—Berhény. Brost—Kisbékafalva. Felsőkimpány—Felsőmezős. Felsővalenyágra—Felsőfeketevölgy. Felsőverzár—Felsőfüves. Tonáca—Fonóháza. Gyigyiseny—Gyegyisény. Herzest—Herzatalva. Kakacsény—Kakucsány. Kimp Vaskőhmező. Kollest—Kollafalva. Kristyór—Biharkristyór. Lehecsény—Lehecsény. Lunka—Biharlunka. Magura—Biharmagura. Petrilényzavény—Petrelény. Pojára—Biharmező. Rézbányaváros—Rézbánya. Rieny—Rény. Segyest—Szegyesd. Segyestel—Kisszegyesd. Stej—Vaskősziklás. Sust—Susd. Szerbest—Szerbest. Vaskőszohodol—Vaskőhaszód.

Az iratok a kitűzött 15 napi határidő letelte után az országos községi törzskönyvi bizottsághoz lesznek felterjesztve.

A biharpüspöki jegyző ügye.

A főügyész véleménye.

Mintegy öt hónapja már, hogy a biharpüspöki jegyző ügyében megindult a vizsgálat és még csak most nyert tulajdonképpen befejezést, illetőleg most jutott abba a stádiumba az ügy, hogy a fegyelmi választmány foglalkozhatik vele.

Az újabb fordulatról tudósításunk a következő:

Megemlítetük azt, hogy a megyei főügyész a vizsgálat kiegészítése végett az iratokat a főszolgabírónak adta ki, honnan beérkezvén a főügyész véleményét várta az ügy, hogy a fegyelmi választmány érdemileg foglalkozhassék vele.

Dr Wallner Ödön megyei főügyész most tette meg terjedelmes véleményét, mely minden legkisebb panaszt is érdemileg fogott fel és adott róla felvilágosítást a fegyelmi választmánynak.

Herceg János jegyző június 7-ike óta fel van függesztve és azóta nem is tartózkodik a községben, mert az elfogult lakosság fel volt ellene izgatva.

A jegyzőt ugyanis azzal vádolták, hogy a község gyöngé gazdáját a halálba kergette. E rettenetes vád tulajdonképeni alapját annyira kiélezték igen élénk fantáziájú emberek, hogy

a lakosság mindenre képes lett volna a jegyző ellen.

A vádak, melyeket a jegyző ellen felhoztak még a vádlottak padjára is juttathatták volna Herczeget, ha azok valóknak bizonyultak volna, azonban a vizsgálat során, melyet a főszolgabíróság a csendőrséggel egyetemben vezetett az a vád mintha a jegyző üldözete volna halálba Kabai Lajos községi gazdát, nem nyert megerősítést.

Kabainak vádjai melyet borzalmas cselekedete után mondott jegyzőkönyvbe, hogy t. i. Herczegh János jegyző egy éjfélig tartó rovancsolás alkalmával, míg ő pénztárból egy szomszédos szobába távozott, 900 koronát tulajdonított el s azt úgy tüntette fel mintha az helytelen kezelés folytán jött volna létre, amit Kabainak kellett volna megfizetnie, melyet ő tényleg úgy kísérelt meg visszatéríteni, hogy a barátaitól kölcsön kért pénzhez még gabonája árát is hozzáadta, nem feleltek meg a valószínűságnak.

A főispánhoz benyújtott panasz, melyben azzal vádolták Herczeget, hogy ő a gazdát állandóan rémítgette, s ez által a gazdát a halálba kergette volna a kihallgatott tanuvallomások alapján teljesen alaptalannak bizonyultak. A beadvány teljesen rosszakaratu volt, mert a gazda soha sem fizetett semmit be a pénztárba oly címen, hogy ezt a jegyző mondta volna neki azért, mert a pénz állomány kevesebb volt mint a könyvek mutatták.

A gazda öngyilkosságának okát is könnyen meg lehet magyarázni, ha tekintetbe vesszük, hogy Kabai Lajos községi gazda ingadozó jellemű gyenge ideges ember volt, aki családjával sem élt jó viszonyban. Különösen az öngyilkossága előtt nagyon is levert volt Kabai, amiből arra lehetett következtetni, hogy ő az öngyilkosság gondolatával már régebben foglalkozott.

Az a rovancsolás, melyet ő tulajdonképen végső okául hozta fel tettének, sokkal később volt, mint az ő kedélyében beállott változás.

A sok adósság pedig, mely állítólag a különböző pénzeknek a község pénztárába való befizetése által keletkeztek, onnan származott, hogy Kabai Lajos marhákkal való kereskedést folytatott, azonban a rossz spekulációk folytán nagyon sokat veszített.

Az a vád tehát Kabait Herceg a halálba üzte volna, nem felel meg a valószínűságnak és e miatt ő ellene fegyelmi vizsgálat útján való megbüntetését nem javasolja a főügyész.

Szeghalmy Imre biharpüspöki lakos egy 19 pontban összefoglalt panaszt is adott be Herceg ellen. A panaszok közül hat pont terhelő volt, ezek azonban oly jelentéktelenek, hogy miattuk az elbocsájtás tulságos szigorú büntetés volna. A főügyész javasolja is, hogy e hét pontban tartalmazott vádak miatt a jegyző büntessék meg ugyan, ami azonban a cselekménnyel arányos legyen.

Agárdi István

mázoló és butorfestő

az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy szelű fektetek, nemkülönbön épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletre kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

A főügyész véleményével a legközelebbi tegyelemi választmányi ülés fog foglalkozni.

UJDONSÁGOK.

Árpádházi szent Erzsébet

jubiláris emlékünnepe.

Az ország valamennyi egyházmegyéjében erősen folynak a készülétek Árpádházi szent Erzsébet emlékeztetének jubiláris megünneplésére. Az emlékünnepek és velük kapcsolatos ájtatosságok egyházmegyék szerte az egész országban e hó 16-án este kezdődnek és három napig tartván szent Erzsébet halála évfordulóján, november hó 19-én fejeződnek be. Az ünnepek középpontja Pozsony városa lesz, ahol szentünk kisdéd korától kezdve nevelkedett és amely város büszkén vallja magának a szentet, sőt némely történetíró után magát tekinti születése helyének.

A pozsonyi egyházi ünnepek programját már közzétették. Az ünnepélyes szentmisét Balázs Lajos rozsnyói, gróf Széchenyi Miklós győri és Várossy Gyula dr kalocsai érsek mondják. Az ünnepek keretében Prohászka püspök kétszer is fog prédikálni. A pozsonyi ünnepeken a király is képviselteti magát Frigyes kir. herceggel.

A váradi egyházmegye Erzsébet ünnepélye szintén méltán fog sorakozni a többi egyházmegyéké mellé az ünnepeknek nemcsak arányaira, hanem annak magasztosságára nézve is.

Dr Szemrecsányi Pál megyés püspökünk püspöki körlevelében a nagyváradi székesegyházban három napra terjedő egyházi ájtatosságot rendelt, mely 16-án este kezdődik. 17-én, 18-án és 19-én délelőtt ünnepélyes szent mise lesz a nagytemplomban, minden mise közben szentbeszédben megemlékezés szent Erzsébet-ről. Predikálni fognak Grócz Béla, Bundala Mihály prépostkanonokok és Fetser Antal felsz. püspök. A három napon a pápai körlevél szerint teljes bucsut nyerhetnek a hívek.

Az ünneplők sorából a nagyváradi katolikus kör sem fog hiányozni. Mint már egy ízben megírtuk.

A nagyváradi katolikus kör 1907. nov. 17-én d. e. 11 órakor a nagyváradi prem. r. Főgymnásium dísztermében tartja meg Szent-Erzsébet ünnepélyét. Belépési jegy személyenként 1 korona. Allóhely 60 fillér. Az ülő helyeket nem számoljuk, hanem az érkezés sorrendjében foglalandók el. Az ünnepély tiszta jövedelmét a *Sztarovecsky-gyermekkörház szegény betegei* javára fordítja a kör. A jegyek Láng József könyvkereskedésében s a kör szolgájánál előre is megválthatók, valamint az ünnepély előtt a pénztárnál.

Az ünnepély műsora a következő:

1. Szent-Erzsébet. Melodráma Szepessy Lászlótól. Előadja: Posta Mariska urhölgy; zongorán kíséri: Vucskis Jenő főreáliskolai tanár.
2. Ünnepi beszéd. Tartja: dr Bundala Mihály prépost-kanonok.
3. Karének Szent-Erzsébet ünnepi daltól. Előadja: Belesnay Antal vezetése alatt a székesegyházi énekkar.

* **Vinkler püspök aroképe.** Alig van jótékony intézet Nagyváradon, amely nem részesült volna boldog emlékü *Vinkler József v. püspök* adományából, amelynek céljára nem áldozott ez az áldott emlékü főpap. De talán legtöbbet köszönhet nemes lelkének a nagyváradi Szent László-ról nevezett koldusápoló és figyermek menedékház, amely nemcsak adományából részesült, de ő építette a sajátjából az intézet Szaniszló utcai emeletes díszes otthonát. A jótékony főpap arcképét városunk egyik dilettáns festője: *Böszörményi Géza* ügyvéd megfestette az intézet számára. Az arcképét november 24-én délelőtt ünnepély keretében leplezik le s az ünnepi beszédet dr *Hoványi Gyula* jogtanár tartja.

* **Keresztény szocialista kongresszus.** Mint a napokban megírtuk, ma veszi kezdetét Budapesten a keresztényszocialisták országos kongresszusa. A nagygyűlés programja változatos, érdekes, felöleli a keresztény szociális szervezkedés egész komplexumát. Nagyvárad keresztény szocialista köreiből *Vékony Miklós, Dévald László* és *Arnóczy József* vesznek részt a kongresszuson.

* **Ujváros forgalmának fellendítése.** A várad-ujvárosi törvényhatósági tagok között már régebben mozgalom indult meg Ujváros városrész forgalmának fellendítése tárgyában. Nagyszabású közintézmények és létesítmények által vélik elérni azon célt, hogy Nagyvárad-Ujváros visszanyerje régebbi élénk forgalmát. Tegnap délután újból értekezlet volt e tárgyban a városházán dr Berkovits Ferenc elnöke alatt, amelyen részt vettek dr Halász Lajos, dr Sarkadi Lajos, Beczkay Lajos, Köszeghy József, dr Adorján Emil, dr Grósz Menyhért, Czeglédy Jeremiás és Deutsch K. I. Az értekezleten dr Adorján Emil előterjesztette az általa elkészített memorandumot. Ebben rámutat, hogy régebben a Szent-László-tér volt a város központja, azonban az állatvásárok elhelyezése, a színház felépítése, a Bémer-tér kialakítása folytán a forgalom áthúzódott Olasziba. Ezután felsorolja azokat a szükségleteket, amelyeknek létesítése által Ujváros fellendülése várható lenne. Ezek: csatornázás és aszfaltozás a Szent-László-téren és az összes környező utcákon, a Szent-László-templom elhelyezése, a mostani helyett díszes új vas-híd, vásárcsarnok, korzó a nemzeti hidig, Pável-utca meghosszabbítása Vitéz-utcaig, a Szent-László-ter körüli utcák ivlámpákkal világítása. *Köszeghy József* részletesen foglalkozott az egyes pontokkal s rámutatott, hogy mindezen dolgok már tárgyalás alatt vannak. De a legelső a Pece-patak rendezése. A városon kívüli részt már a jövő évben rendezik s a városban levő részt kell forszírozni. Az ingatlanok értéknövekedésének megadóztatásáról szóló szabályrendelet életbeléptetése nagyon megkönnyítené az Adorján Emil által felsoroltak létesítését. A Szent László-templomot — véleményünk szerint — helyes volna a Körzós-utca elejére, az új korzóra elhelyezni. Czeglédy Jenő a Kovács-ház helyét szabad térnek szeretné s mögötte sajátítana ki házakat a vá-

sárcsarnok részére. Az értekezlet megbizta a főmérnököt, hogy az Adorján Emil és a saját memorandumja alapján készítsen egy új memorandumot, amelyet az újvárosi városatyák nov. 17-ére összehívandó értekezlet elé terjesztenek. Kimondották továbbá, hogy november 28-ra rendkívüli városi közgyűlésre hivatnak össze, az új építkezési szabályrendelet és az értéknövekedési szabályrendelet tárgyalására.

* **Kinevezés.** Glac Antal főispán a tegnapi nap folyamán *Zih Károly* végső joghallgatót a belényesi főszolgabíróhoz közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

* **18 százalékos közköltő emelés** korábban már megemlékeztünk arról, hogy a jövő 1908. évi költségvetésében Nagyvárad városának 10 százalékos közköltő emelést proponál a város főszámvevője. Mint értesültünk, a költségvetést most fejezte be *Ragány János* főszámvevő, s ebben nem 10, hanem 18 százalékkal javasolja a városi adó felemelését. Ez olyan óriási új terhet jelentene Nagyvárad város polgárságára, amelyet semmiesetre sem bír meg. A közgyűlés bizonyára talál módot és alkalmat, hogy ezt a veszedelmet elhárítsa a polgárságról.

* **Házasság.** Dr *Spett Elek* budapesti ügyvéd, tartalékos honvédbuszárhadnagy ma, nov. 9-én tatotta esküvőjét *Szarvassy Erzsike*-vel, *Szarvassy György* kir. tanácsos, nyug. államvasuti főfelügyelő és neje *Jakobovits Ilona* leányával. Az esküvőn nagy és előkelő közönség jelent meg.

* **Munkáslakásokat kérnek.** Eradony községében mintegy 8 szocialista földmives ember kérvényt nyújtott be a belügyminiszterhez és kérték, hogy részükre építsenek házakat. Adjon a miniszter telket nekik, mert a községben nincsen, ami van az a földbirtokosoké. A kérelmet a miniszter az alispánhoz küldte le oly utasítással, hogy a munkáslakások építése ügyében kibocsájtott körrendelete értelmében járjon el.

* **A csendőrség lakása Székelyhidon.** Székelyhidon a csendőrség jelenlegi lakására kötött szerződés most járt le és az új szerződés megkötésénél a háztulajdonos a lakbért 700 koronáról 1400 koronára emelte fel, miért is a csendőrség kénytelen ezt a lakást odahagyni. Ezen kívül azonban még csak egy épület van Székelyhidon, mely a csendőrségnek alkalmas volna és ezért évi 800 koronát kér a tulajdonos és a csendőrség még ezt az összeget sem képes fizetni. Ez ügyben a nagyváradi szárnyparancsnok tegnap ártirt az alispánhoz, miszerint intézkedjék, hogy a csendőrség megfelelő lakást nyerjen. Esetleg hasson oda, hogy a község építsen egy külön lakatnyát a csendőrség részére, melyért aztán évente megfelelő bért kapnak.

* **Esküvő.** *Sternthal Arthur* biharmegyei földbirtokos, ma tartja esküvőjét Nagyszalontán özv. *Schwartz Béláné* született *Schwartz Jozefin* urnővel.

* **A megye közbiztonsága októberben.** A nagyváradi csendőrszárny parancsnok-ság tegnap terjesztette be az alispáni hivatal-

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

hoz Biharmegye bünkrónikájáról szóló kimutatását. E szerint a közbiztonsági állapotok most sem javultak a mult haviakhoz képest. Most is feljelentés történt különböző kihágás miatt 476, ebből kiderített 277. Legtöbbször a lopás fordult elő 188-szor, testisértés 185 és gyújtogatás 69 esetben vette igénybe a csendőrséget.

* **Bűnügyi eljárás egy előjáróság ellen.** Nagykereki községében augusztus 21-én a főszolgabíró váratlanul pénztár vizsgálatot tartott, amikor a pénztárból 338 korona és 64 fillér hiányzott. A megtartott vizsgálat során megállapították, hogy a hiány a pénztáros Kuk Tivadar és Mitru János bíró kezelése folytán jött létre. A főszolgabíró marasztaló határozatot hozott, mely ellen a két érdekelt ember felelősséget adott be. A felelősséget adó iratokat a főügyésznek adta ki az alispán. A főügyész most tette meg véleményét, mely szerint a főszolgabíró határozata felbontandó és az ügy a királyi ügyészséghez lesz átteendő.

* **Halálozások.** Nagyvárad város egyik érdemes, régi polgárának elhunytáról értesülünk részvétellel. *Milibák József* pékiparos, városi törvényhatósági bizottsági tag, 63 éves korában elhalt. Mint a város törvényhatósági bizottságának régi tagja, az Iparos Kör elnöke, a keresk. kamara beltagja, az ipartestület előjárója, stb. tevékeny munkásságot fejtett ki. — Az utóbbi években azonban súlyosabb betegség bénította meg tevékenységét. Temetése ma, vasárnap délután lesz Kolozsvári-utcai házából. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. *Milibák Józsefné* született *Cserey Katalin*, gyermeke *Milibák József*, kis unokája *Milibák Annuska*, sógora és sógornője *Réti Sándor* és neje *Mandák Irén* gyermekeik *Ernő*, *Sándor*, *Irén* és *Jenő*, számos rokonaik nevében fájdalommal tudatják, felejthetetlen jó férjének, szerető jó apa, nagyapa, sógor és nagybátyjának *Milibák Józsefnek* f. hó 8-án éjjel 11 órakor, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 63-ik. boldog házassága 8-ik évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 10-én délután 3 és fél órakor fognak Kolozsvári-utca 77. sz. saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszéltetni és a központi temetőben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 11-én délelőtt 9 órakor fog a várad velencei róm. kath. plebánia templomban az Egek Urának bemutatni.

Mely végtisztességtételre az elhunyt rokoni, baráti és ismerősei tisztelettel meghívottnak. Nagyvárad, 1907. november 9.

Aldás és béke porairal

A gyászeset alkalmából a polgármester helyettes a következő felhívást adta ki: *Milibák József* nagyvárad polgár és törvényhatósági bizottsági tagtársunk elhalálozván, temetése f. hó 10-én vasárnap délután 3 órakor lesz a Kolozsvári-utcai 77. sz. háztól. Erről Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának t. tagjait oly felkéréssel értesitem, hogy a végtisztességtételre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1907. november hó 9-én. *Bordé Ferenc* s. k. polgármester helyettes. A temetésen testületileg vesz részt a nagyvárad függetlenségi 48-as párt és kör, amelynek az elhunyt választmányi tagja volt.

Részvétellel értesülünk, hogy *özv. Lánzy Tóbiásné* szül. *Ludvig Antónia*, élete 62 évében elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután fél 5 órakor lesz az árvaház-utcai gyászaházban.

* **Gyújtogatás a tenkei járásban.** A tenkei járásban a mult évben egy közve-

szélyes rossz szokás kapott lábra. Ugyanis a lakosság között minden csekélység miatt ha valaki összekap valamelyik társával másod vagy harmadnapra egész biztosra vehető, hogy leég a háza. Ennek a veszedelmes bosszúnak télen hódolnak szenvedélyesen, sőt mint tudósítónk telefonálja már is megkezdtek ezt a borzalmas játékot. A járás területén naponként fordulnak elő gyújtogatások. A tegnapi nap folyamán *Adler Sámuel* kávási lakosnak takarmányát gyújtották fel, tegnap éjjel pedig *Feketebátorban* gyújtották fel nagyobb takarmány készletet. Ez a nemtelen bosszu most a nagyon is rossz esztendő után kétszeresen káros a gazdákra.

* **A hajóforgalom beszüntetése.** Az első cs. kir. szab. Duna gőzhajózási társaság közli, hogy a rendkívül alacsony vizállás miatt a Budapest—Mohács közötti naponkénti személyszállító hajójáratokat a folyó évben a következőképen szünteti meg: Utolsó menet Budapestről Mohácsra nov. 16-án, Mohácsról Budapestre nov. 17-én.

* **Leégett gyár.** Mezőtelegdről jelenti tudósítónk, hogy az ottani pályaudvar mellett tegnap óriási tűz dühöngött, mely egy gyártelepet teljesen elhamvasztott. A tüzesetről adjuk a következőket. A mezőtelegdi indóház szomszédságában fekszik a Bihu János aszfaltlemez fedél gyára. Tegnap éjjel két órakor ismeretlen okok miatt a gyárban tűz keletkezett, az összes nyersterményeket és fémkészletet pár óra alatt elhamvasztotta. A tűz oly rohamosan terjedt, hogy a mentésre gondolni sem lehetett, minek folytán csak a teljesen külön álló nagy készletek védelmére szorított a gyár személyzete és hosszas és fáradságos munka után azt meg is mentette a lángoktól. A gyár igen sok munkásnak adott kenyert, melytől a tűz következtében elesnének. Azonban mint értesülünk a gyár tulajdonosa a tavasszal nagyobb szabású építkezéseket akart eszközölni, amit most már korábban foganatosít és így a munkásoknak lesz a tél ideje alatt is keresetük. Addig is, míg a gyár ismét üzembe fog lépni, a budapesti és kispesti gyárak fogják kielégíteni a közönség igényeit. A tűz következtében keletkezett kár nagyságát még nem lehetett megállapítani.

IRODALOM.

Uj angol szótár.

A jogászok kedvenc mondása, hogy a magyar és az angol alkotmány mennyire hasonlatosak egymáshoz fejlődésükben; azonban e hasonlatosság hangoztatásán kívül a magyar és az angol közélet, irodalom és tudomány vajmi kevés közös érintkező pontra mutathatnak rá. Oka ennek nem más, mint hogy az angol nyelv nálunk igen szűk körben ismeretes.

Hogyan legyen azonban elterjedt nyelv az angol, mikor jó angol nyelvtan magyar nyelven eddig nem jelent meg s jó angol szótárunk sem volt éveken keresztül? A Bizonty-féle szótár elavult s már könyvkereskedésben régóta nem kapható; azóta megjelent két angol szótár pedig — egyik Amerikában jelent meg, másik Magyarországon — közönséges félcmunka, amelyek abban a reményben készültek, hogy ha nincs jó angol-magyar szótár, beveszi a közönség a rosszat is.

Egész szükségletnek felelt tehát meg *Yolland Arthur*, a budapesti egyetemen az angol nyelv tanára, mikor társadást nem ki-mélve, összeállította új angol szótárát. Alapos, derekas munka, a régi jó becsületes Bizonty-szótár formájában, de modern szellemben és a mi idő: kétszer akkora terjedelemben. *Yolland* angol szótára legnagyobb szótári munkánk közé sorolható.

Átlapozva a 830, három hasábos oldalra terjedő kötetet, arról győződünk meg, hogy igen használható, megbízható, pontos szótár. A szavak mellett súlyt fektet a kifejezésekre, szólásmódokra is s e tekintetbe felülmúlja az összes eddigi magyar szótárakat. Nincs műszótárirodalmunkban, mely a filozófiát bővebben dolgozná fel, mind azt *Yolland* műve teszi.

Két kifogás emelhető a művel szemben. Egyik az, hogy a kiejtést még sokkal több árnyalatra kiterjeszkedve, részletesebben kellene jelezni, a másik pedig az, hogy egy újabb kiadásban a mostaninak meglehetősen sok sajtóhibáját gondosabb korektúra által el kell kerülni.

Ennek az újabb kiadásnak pedig mihamarabb el kell hogy jöjjön az ideje. Az angolnyelvre manapság szükség van s ez a könyv kezünkbe adja a kulcsot a hatalmas brit nemzet szellemi kincséhez.

A jeles munkának most az angol magyar része jelent meg a Franklin-Társulat izléses kiadásában; ára kötve 10, füzve 7 korona. Kapható *Sebő Imre* könyvkereskedésében is.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap d. u.: Vig özvegy, este: *Josett kisasszony*, a feleségem.

Hétfőn: *Josett kisasszony*, a feleségem.

Kedd: *Corneillei harangok*.

Szerda: *Josett kisasszony*, a feleségem.

Csütörtök: A suhanc.

Péntek: *Josett kisasszony*, a feleségem.

Szombat: *Gasparone*.

Vasárnap d. u.: *Bibliás asszony*, este: *Csillaghullás*.

Színészek Érmihályfalván. A városi színészek gárdájának egyik jobb osztályu társulata telepedett le most szerencsét próbálni *Érmihályfalván Szabadhegyi Aladár* direktorsága alatt. A társulat eddigi szereplése a közönség igényeit igyekezett kielégíteni.

EGYESÜLETEK.

A nagyvárad franciá kör ezúton hozza tudomására tagjainak, hogy hetenkinti összejöveteleit ismét hétfőn és csütörtökön tartja 5 és fél órától 8-óráig a polg. fiu isk. I. e. 20. sz. a. A körbe belépni óhajtok jelentkezhetnek ugyanott a jelzett időben.

A Népművelési egyesület hivatalos lapja. A biharmegyei népművelési egyesület hivatalos lapja régóta a *Népművelési Közlöny*, mely *Bodnár János* szerkesztésében igen jóra való, ügyes eszköze lett az egyesület céljainak. Most a vármegyei tanács másik lapját a *Biharmegyei Népművelést* ajánlja fel hivatalos lapnak a tanítóegylet. E kérdéssel a szerdai választmányi gyűlés foglalkozik. Attól tartunk, hogy e kérelem teljesítése esetén megbukik a Népművelési Közlöny, ami kárára lenne tanügyi irodalmunknak.

TÁVIRATOK.

Bánffy Dezső támadása.

Budapest, november 9. Az erdélyi rész református egyházkerület ma kezdődött nagygyűlésén Bánffy politikát végnyitve megnyitójába erősen támadta Apponyit és a parlamentet. Beszédének főmotívuma, hogy az egész tanítás klerikális katolikus. Panasza van a szerzetes tanításra és apáca tanítónőkre és az 1848. iskolatörvény szigorú végrehajtását követeli. A szekularizációról szólva ennek bolygatását elítéli és azt mondja, hogy a politika ne ártsa magát az egyházak dolgába. Viharos tetszéssel fogadta a nagygyűlés Bánffy beszédét és egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatta.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, nov. 9. Wekerle Sándor miniszterelnök ma este Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg majd a királynál. A miniszterelnök kihallgatásán a kigyezés kérdéséről is előterjesztést tesz a királynak, de bécsi utja összefügg még a közös költségvetéssel és a horvát kérdéssel is.

MULATSÁG.

Háziestély a legényegyletben. A Nagyváradai Katholikus Legényegylet mai vasárnapon, november 10-én egyleti helyiségeiben Teleky u. 13. sz. alatt rendes háziestélyt tart, melyen szívesen látja egyszersmindkorra meghívott vendégeit az egyleti ifjuság rendezősége.

NYILTTÉR.

Uj gyógyszerertár a Szacsvey-utcában!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a »ll. Rákóczi Ferenchez« címzett

gyógyszertáramat

mult hó 22-én

m e g n y i t t a m.

Szíves pártfogást kérve maradok teljes tisztelettel

CSANDA ENDRE, gyógyszerész.

Sürgős értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a jelenleg Bémer-téri bódében levő **Kobrak-féle cipőraktár teljesen feloszlik** és az összes raktáron lévő cipő árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Minthogy ilyen kedvező alkalom csak ritkán kínálkozik, kérjük a n. é. közönséget, hogy bevásárlásait mielőbb eszközölje, míg a készlet tart.

Teljes tisztelettel:

Eigner Ede és Társa.

Berendezés eladó. — Telefon szám 695.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.)

60

— Senkit sem ismerek a magas állású urak közül az igazságügynél — folytatá. — Szerencsére atyám bemutatta önt nekem multkor, még pedig mint a szerencsétlen Malboise márki barátját.

— És az ön legnagyobb tisztelőjét, asszonyom — felelte Varouze az alázatosság olyan vegyülékével, amit ő maga sem tudott szétválasztani.

Regine a mosoly egy árnyalatával hajtotta meg a fejét.

— Azért tehát rögtön eszembe jutott, hogy hihetetlen helyzetemben önhöz forduljak.

— Mi történt önnel? . . . Teljesen szolgálatára állok.

— A Seine et Oise főügyész, tegnap hivatalos helyiségébe kéretett. Egy sajtóságos okmányt mutatott nekem, egy névtelen levelet, melyet állítólagosan az Offemont-utcai Malboise palotában megtartott házmotozás alkalmával, az én irataim között találtak volna meg. Ez a levél, uram, érthetetlennek tetszett előttem, végre azonban, némi jóakarattal és bizonyos tények szerencsétlen összejátszása folytán, azt lehetett következtetni abból, hogy a borzasztó bűnténybe, ami özvegygyé tett, én is bele vagyok keverve.

— Ön asszonyom?! — kiáltott fel Varouze színellet csodálkozással.

Leigázva nézte Reginet, annyi bámulatraméltó nyugodt méltóságot, olyan szelid és büszke biztosságot mutatott az. Könnyed eleganciával fejezte ki magát, mintha csak egy szalonban csevegett volna. Csak tompa árnyalatu komor hangja volt összhangzásban szavainak értelmével. Varouze azonban, aki előtt nem volt ismeretlen, amit az asszony elmondott, kevésbé figyelt beszédjének értelmére, mint inkább arra a látványra, miként küzködik ez az elragadó teremtes az általa felállított csapdában. Valami kegyetlen kétfélet érzett és e nő nagy szépsége még csak jobban izgatta őt. Növekvő felindulása megzavarta ravaszágát.

Regine pedig folytatá:

— Sohasem kaptam meg azt a levelet, uram. Azt a levelet nem intézték soha hozzá . . .

— Mit tartalmazott? — kérdezte Varouze.

— Kétértelmű mondatokat. Arról szól, hogy kettőnek kell lenniök és valami összegről, mely nem elegendő a teendő dolog megfizetésére. Azt hiszem, hogy találkát is említ egy előre meghatározott helyen.

— Mindezek nagyon bizonytalan dolgok . . .

— Oh! uram, ha hallotta volna, minő magyarázatot adott azoknak a főügyész, mintha az egész bűntény tervét tisztán látta volna maga előtt. Igazán bámulatos, mi mindent tudnak ezek a bíró urak néhány értelem nélküli sorból kiolvasni!

— Ej, ej! — tréfált Varouze — ön ösmeri a bíróságot?

— Fogalmam sem volt arról egészen tegnapelőttig — felelte Regine komolyan.

— De asszonyom — felelte Varouze hir-

telen az önézetest adva — a bíróságnak kötelessége az éleslátás.

— És ön éleslátásnak tartja azt, ha engemet vádolnak?

Regine olyan hangon vetette oda ezt a mondatot, hogy Varouze majdnem kijött a sodrából. Az a kéksugáru tekintet olyan egyenesen szúrta őt át, hogy egy pillanatra azt hitte, a titka fel van fedve. De nem. Malboise márkiné nem tekintette őt sem árulónak, sem ellenségnek. És azonnal, látható bizalommal folytatta:

— Mert ön nem hiheti azt, ön, akit nem vakit el az igyekezet, hogy minden áron bűnöst találjon, mert ön nem lesz érzéketlen az igazság iránt, ami végett pártfogását jöttem kérni.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

Egy pár rózsá. Tegnap a Nagyváradvidéki kir. büntető bíróság ítélő bírja Hermann Aladár előtt a vádlottak padján Bede Mária, egy kis 14 éves leány ült. Az volt a bűne, hogy kiment kis 11 éves Jóska öccsével a mezőtelegdi temetőbe. Es amint az ottani postamester fiának sirján megláttak egy pár szépen viruló virágszálat, esztükbe jutott, mily szép volna, ha az ő pajtásuk sirján is üde virágok volnának. A gondolatot nyomon követte a tett, kitéptek egy pár szép rózsát tövestül s elültették a kis pajtás sirhalmára. Csakhogy tettüket észrevette a temetőőr s feljelentette a kis leányt lopás miatt, amire szigorú büntetést szab a törvény. Dr. Váradi Odón védőbeszédében utalt arra, hogy a kis leányt nem vezethette lopási szándék a pár rózsá szálat csupán azért vette el, hogy egy pusztá sirt feldisziítsen s az alapon, hogy vádlott, cselekménye bűnösségét fel nem ismerhette vádlott felmentését kérte. A bíróság vádlottat, védelem érveit elfogadva, felmentette.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

17812 | 907, mkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék. mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete végrehajthatónak Popa Tivadar székelyteleki lakos végrehajtást szenved elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék területén levő Székelytelek község 113 sz. betétben a I. 1—12. sorzám alatt felvett beltelkes házból kert, szántó, rét, földkekből es közös legelő közös erdő járandóságból álló ingatlan jószágtestre a 16266 | 1906. tkvi. sz. végzéssel elrendelt, de a végrehajtást szenvedett által közbevetett per folytán felfüggesztett bírói árverésnek végrehajtható kérelmére — megtartására újabb határidőül az 1906. évi november hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját Székelytelek községéhez kitűzte.

Kikiáltási ár 753 korona, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén ezen kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszék-nél, mint tkvi. hatóságnál és Székelytelek község előljáráóságánál tekinthetők meg.

Nagyvárad, 1907. október hó 12. napján.
A nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság.

Előadó bíró helyett:

Kenéz Sándor,
kir. tszéki albró.

Uj fényképészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kivá-
nalmainak megfelelően telje-
sen ujonnan épült Rákóczi-ut
8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház)
megnyilt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel !

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszy József

műhangszerész

h egédükészítő specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindenmü hangszerek készít-
tetnek és javíttatnak jutányosan, mű-
vésziessen.

Kitünő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tan-
224 intézetek fgyelmébe.

Butor kiállítás.

az Első Nagyvárad Műbutor-gyárban

Fő-utca Guttman-házban

Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett
szobák, hálószobák keményfából 320 ko-
ronától, ebédlők 380 koronától, salónok
460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és min-
dennemü berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári áruk.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat
teljes mintákkal saját költségre küldöm.

Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-
ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér,
200 Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421.626

Feuerabendt Gusztáv

— műfestészeti és vegytisztító intézete —
NAGYVÁRAD, a városi Bazár-épület-
ben, színház oldalon.

Ajánlja berlini módra festé-
sét és tisztítását. Minden-
nemü férfi- és női öltöze-
teknek, valamint báli ru-
háknak a legjobb és leg-
pontosabb elkészítését.

!! Nagyváradon egyedüli e szakmában !!

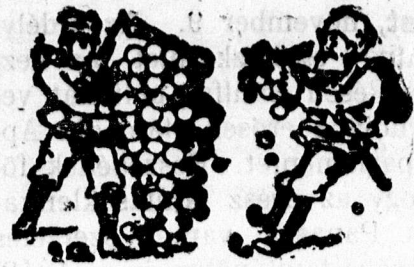
Olcó árak! — Gyors szállítás!

Feuerabendt Gusztáv

281 **speciális vegytisztító**

a városi Bazár-épületben, színház oldalon.

Szőlő-oltványokat

szállít,
szárazított a
sárgert
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett
elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelé-
sének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-
mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep
feltétlen megbízhatóságáról. 248

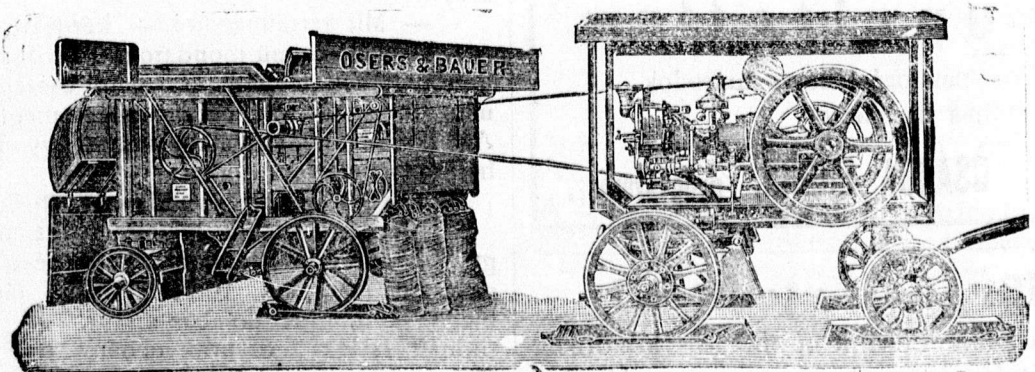

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hírnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomo-
bilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendü gyártmány! Szolidtömör kivitel!

Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítást, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sárcs készítést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémpereselyek, csapágyak, transzmissziók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teloky-utca 35. sz. a.

Csemege szálló

különként 45 krajcárért kapható

Molnár Lajos termelőnél

Schlauch tér 18.

Dr. Rácz Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légkezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatiók. Vibratios masszázs, Soványító és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, sziv-, tüdő és légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, ideg csúznál kitűnő gyógyeredmények.

Allandó orvosi felügyelet.
Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr Rácz Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

130

Az uri társaságok

kedvelt pezsgője!

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

30

Játszék ott, ahol a szerencse a legnagyobb

GAEDICKE bankházában

mert ott nyerték eddig tényleg a legtöbb főnyereményt és pedig:

a nagy jutalmat 600,000 kor. 62551 számra

a legnagyobb főnyereményt 400,000 K a 11119 számra a legnagyobb főnyereményt 400,000 K a 28916 számra
a legnagyobb főnyereményt 400,000 K a 19406 számra a legnagyobb főnyereményt 400,000 K a 33465 számra
továbbá 8-szor á 100,000, 90,000, 80,000, 70,000 korona, 5-ször 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 25,000 korona és 10-szer 20,000 koronát.

— A XXI-ik magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték 1. osztályának huzása —
november hó 21. és 23-án lesz.

A következő főnyeremények sorsoltatnak ki: esetleg 1 millió korona, továbbá 600,000, 400,000, 200,000 2-szer á 100,000, 2-szer á 90,000, 2-szer á 80,000, 2-szer á 70,000, 2-szer á 60,000 stb. stb. kor.

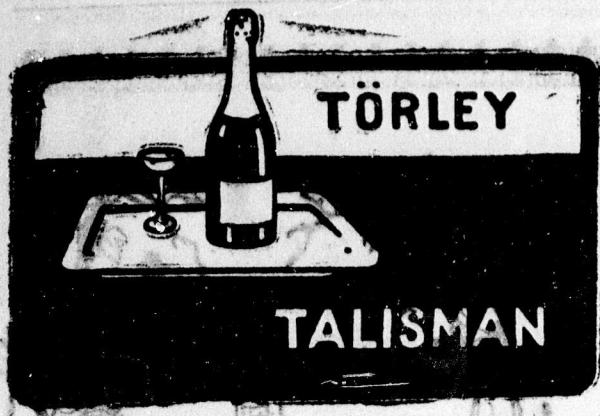
A sorsjegyek ára

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad sorsjegy
12.—	6.—	3.—	1.50 korona.

Megrendelések lehetőleg postafordultával kéretnek

GAEDICKE bankház, BUDAPEST, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

302 1-4

Pénz!

Olcsó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredmény-nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza.

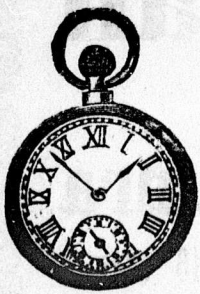
Faludi Ignác,

olt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda

27

Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

Értesítés.

Ár frt

Egy duplafedeű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . . .	19.—
Egy duplafedeű omega óra	13.50
Egy duplafedeű ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cylinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedeű nikkel óra	2.50
Egy legjobb minőségű ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)

Kossuth-utca, (Káptalan-ház.) 71

Bihar-kávéházal szemben.

TÖRÖK

SZERENCSEJE

ÖRÖK.

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **30 millió** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrebecsült vevőinknek; ezek között a **2 legnagyobb nyereményt**, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt

a legnagyobb **400.000** „ „

továbbá 6 a 100.000, 4 a 90.000, 8 a 80.000, 8 a 70.000
5 a 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
koronás és egyéb nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 2-ik új magyar osztálysorsjátékában rövid 5 hónap alatt

összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki.

A hónap melyik napján született?

Rendeljenb, o nálunk oly sorsjegyszámot, mely születésnapja vagy azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese

Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma
1	101493	7	93181	12	109698	17	67481	22	111015	27	101429
2	92717	8	101499	13	93401	18	109677	23	41795	28	91425
3	108701	9	36818	14	107392	19	3071	24	107395	29	105083
4	92156	10	106749	15	105328	20	73010	25	93186	30	4689
5	111057	11	92701	16	96990	21	100923	26	106118	31	109840
6	4938										

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy kor. 1.50 ¹/₂ eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
¹/₂ » » » 3.— » » 6.— ¹/₁ » » » 6.— » » 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

➡ i. évi november hó 21-ig, ➡

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegycink igen keresettek és gyorsan elfognak és az **első osztály** huzása már f. é. május 23-án és 25-én lesz.

TÖRÖK A. és TSA

Bankház R.-T. Budapesten. Sürgőncim: Törökék Budapest

➡ Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete. ➡

Főáruházi osztálysorsjáték-üzlete: I. Központ: Szervita-tér 3/a saját palotánkban. II fiók: Váci-körút 4/a. III. fiók: Teréz-körút 46/a.

Ép most jelent meg !!

Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében

kapható Nagyváradon:

REPERTÓRIUM

Dárday Sándor: Igazságügyi Törvénytára

A judikaturának feldolgozásával és a jogszolgáltatás adminisztrációjára vonatkozó összes rendeletek anyagának felölelésével oly terjedelmet öltött, hogy irodai használatra ugyan *nélkülözhetetlen kézi könyvtárul* szolgál, de *tárgyalások* és *utazások* alkalmával *vade-mecum* gyanánt nem használható. Ezért érezhető szükségét velt kielégíteni a kiadó, amidőn *Dárday Sándor* Igazságügyi törvénytárából oly *repertóriumot* bocsájtott használatra, mely az *érvényben lévő törvények teljes szövegére* szorít *közik*, oly külön e célból készült tipografikus kiállítással, amely lehetővé teszi azt, hogy a *gyakorlati életben* szükséges törvények kis könyvtár alakjában legyenek *összeelölve* és *zsebkönyv* alakjában *vademecumot* képező *kézi könyvül* legyenek használhatók.

Dárday S. REPERTÓRIUM-a (Kistörvénytár) a következő törvényeket tartalmazza:

Polgári törvényk. rendtartás.

Sommás eljárás. (1893: XVIII. t.-c.) — (Szabályzat) a lakbér felmondási ügyekben követendő eljárás. A polgári törvényk. rendtartás és sommás eljárás módosítása. (1907. XVII. t.-c.)

A fizetési meghagyásokról. (1893: XIX. törvények.) Kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról. (1877: XXI. t.-c.)

A végrehajtási eljárásról. (1891: LX. t.-c.) — A bírósági végrehajtásról. — (Szabályzat) a bírósági végrehajtók díjazás tárgyában.

Az örökösödési eljárásról. (1894: XVI. t.-c.) — (Szabályzat) az örökösödési eljárás végrehajtásáról.

A végrendeletek stb. alaki köteleiről. (1876: XVI. t.-c.)

Telekkönyvi rendtartás. — Erdélyi telekkönyvi rendtartás.

A gyámügyről. (1877: XX. t.-c.) — A nők teljeskorúságáról. — Az 1877: XX. t.-c. módosítása és pótlásáról. (1885: VI. t.-c.)

A házassági jogról. (1894: XXXI. t.-c.) — (Bírói szabályzat) a házassági válóperekben követendő eljárásról.

A váltótörvényről. (1876: XXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a váltóügyekben követendő eljárás tárgyában.

Csöd-törvényr. (1881: XVII. t.-c.)

A kereskedelmi törvény. (1875: XXXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkívüli eljárás. — (Szabályzat) a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás.

Art-és örökösödési. — (Szabályzat) a tőzsdei vállalkozások bíróságok eljárásai szabályai. — Az ügyvéti munkadíjak. — Árúvártó szokások. — Hajlétszámok elosztása. — Állami tulajdonok. — Állami tulajdonok elosztása.

Állami tulajdonok. (1876: V. t.-c.) — A tőzsdei

Állami tulajdonok. (1876: V. t.-c.) — A tőzsdei vállalkozások bíróságok eljárásai szabályai. — Az ügyvéti munkadíjak. — Árúvártó szokások. — Hajlétszámok elosztása. — Állami tulajdonok. — Állami tulajdonok elosztása.

Bűnvádi perrendtartás. (1896: évi XXXIII. t.-c.)

Az esküdtök ról. (1897. évi XXXIII. t.-c.) —

A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. (1897: XXXIV. t.-c.) — (Szabályzat) a közig. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás.

FÜGGELÉK.

Az osztrák általános polgári törvénykönyv.

Dárday Sándor: Igazságügyi Repertórium

legkényelmesebb kis zsebalakban, a legfinomabb indiai papirosra van nyomva, közel ezer kéthasábos oldal terjedelemben öleli fel azt a teljes törvényanyagot, melyre a jogászmunkának állandóan szüksége van. Kiállítás tekintetében páratlan e zsebkönyv s valóságos grafikai ipar remeke.

A mű igen célszerű táskaalaku kötésben, a legfinomabb bőrbe kötve 14 koronaért kapható. — A könyvhöz egy nagyító-lüveg (lupe) is van mellékelve, mely a szöveg könnyebb olvasására használható.